

Púchov

Púchovská skala

Listina kráľa Ferdinanda III.

Župný dom v minulosti

Poloha predurčujúca rozmach mešťa

Pod Púchovskou skalou vedie cesta z Púchova na Lysú, ktorá odnepamäti spojovala Slovensko s Moravou. Skala je umiestnená vysoko nad dolinou, tá sa prirodzene stala spojovníkom týchto území a cez Lyský priesmyk popod ňu prechádzali dejiny nielen územia Slovenska a Čiech, ale i viacerých národov.

Vďaka jeho významnému položeniu sa Púchov stával čoraz dôležitejším obchodným centrom oblasti. Mestečko Púchov bolo odpradáva cieľom obchodníkov, ktorí svoj tovar vyvážali najmä zo severovýchodnej časti krajiny do viacerých regiónov Európy. Bremená výrobkov nakladali najmä na svoje plecia, ale aj na káry a sedlá koní či somárikov, a veru nezriedka i na plte dolu Váhom do Komárna, ba často až do Belehradu.

V Púchove sa teda na západ smerujúci trhovníci mohli vybrať tromi smermi: k Trenčínu, k Lednici a hore Púchovskou dolinou. Remeselníci vyvážali nielen svoje výrobky, ale po ceste prikúpili aj tovar, ktorý im poskytli iní trhovníci, napríklad v Púchove išlo o kvalitné súkno, textil, kováčske výrobky (podkopy, kovania na vozy, obruče, drotárske výrobky a iné). Najmä drotári napredujúci Púchovskou dolinou na západ boli označovaní ako „českí drotári“. Naspäť, cestou domov, trhovníci vyhľadávali pútnické skratky, vedúce po hrebeňoch hôr k dolinám ako boli Marikovská, Petrovická, Kysucká a podobne. Čoraz viac sa však obchodné cesty posúvali k potokom a riekam, kde bolo možné napásť a napojiť nákladné zvieratá.

Púchovské trhy a jarmoky

V každom meste a mestečku sa konali trhy, veď kde inde by ľudia mohli predávať a kupovať svoje výrobky. Púchov však získal svojím postavením na základe kráľovských listín právo usporadúvať jarmoky a trhy niekoľkokrát do roka, čo pre mestečko znamenalo návštevu a pobyt mnohých obchodníkov a remeselníkov z ďalekého okolia. Napríklad kráľ Ferdinand III. na žiadosť Púchovčanov v roku 1649 udelil mestu právo **konať výkladné jarmoky a dobytčie trhy pred výkladnými jarmokmi. Na dobytčích trhoch sa mohlo voľne** predávať dobytok a ovce a mohli sa vyberať tržné poplatky. V r. 1999 sa 350. výročie udelenia tohto privilégia stalo podnetom na znovuoobnovenie tradičného jarmoku v Púchove. Ten sa stal najpopulárnejším a zároveň najnavštevovanejším podujatím, ktoré sa v meste koná pravidelne 3. septembrovú sobotu.

Privilégiom z roku 1655 boli upresnené termíny

štyroch výkladných jarmokov. Prvý sa konal hneď v pondelok po Novom roku, druhý po Veľkej noci, tretí po svätej Margite a ďalší po Všetechsvätých. Po tom, ako sa prihovarila Zuzana Lórantfyova u kráľa, povolil kráľ ďalšie dva jarmoky, jeden sa konal v pondelok po svätej Trojici a druhý po Povýšení svätého kríža. Jarmočníci boli oslobodení od mýta a bol im zaručený slobodný a nerušený pobyt. Púchovčania boli oprávnení vyberať také tržné poplatky, aké sa zvyčajne vyberali v celom kráľovstve. Trenčianska stolica publikovala z listiny v roku 1655 konať ďalšie dva jarmoky a upozornila na výhody vyplývajúce z udelených privilégií. František Rákoczi I. dal taktiež súhlas, aby jarmočníci, ktorí prichádzajú na dodatočne povolené trhy a jarmoky, boli oslobodení od mýta. Takto upravené oprávnenia Púchova sa s drobnými zmenami udržali počas celého obdobia feudalizmu, ba dokonca i v začiatku kapitalistickej tovarovej výroby.

Remeslá a obchod v Púchove

Súkenníctvo a tkáčstvo - v Čechách sa vydaním cisárskeho deliktu po roku 1625 zmenila situácia pre evanjelických duchovných, ktorí buď museli zmeniť vyznanie, alebo sa museli vysťahovať. Zo zachovaných pečatí cechov možno konštatovať, že práve tu vznikali a boli podporované remeslá ako súkenníctvo, tkáčstvo, čižmárstvo. Význam príchodu moravských a českých exulantov do Púchova bol zo stránky kultúrnej i hospodárskej veľký. Založili v sídle zemepána v Lednici rezbársku školu, ktorej dielom z roku 1643 je terajší krásny oltár v kostole evanjelickej cirkvi a. v. v Púchove. V priebehu 18. storočia prevzal Púchov vo výrobe súkna vedúcu úlohu na celom Považí. Matej Bel uvádza vo svojom rukopise „Notitia Comitatus Trentsinien-sis“, že Púchov bol slávny kvalitným súknom, ktoré sa vyrovnalo holandskému.

Obchod so soľou - oddávna tu na brehu Váhu stál soľný sklad, do ktorého sa soľ privážala na pltiach zo soľných skladov na hornom Považí. Rozvoj a predaj soli z púchovského soľného skladu po širokom okolí mali na starosti tzv. soľní kupci, usadení v Púchove a jeho okolí. Tvorili aj osobitnú organizáciu na spôsob cechov. Ako soľný sklad a úrad bol pôvodne využívaný terajší Župný dom, ktorý dal postaviť Imrich Marcibányi. Dnes je sídlom Múzea púchovskej kultúry a taktiež sa tu nachádzajú reprezentačné a obradné priestory mestá.

Modrotlač - ide o tkaniny s vyrytými bielymi vzormi na modrom podklade, čo sa docieľuje kladením krycej kašovitej hmoty, tzv. rezervy, a dodatočným zafarbením celého plátna na modro

Výroba jedinečnej modrotlače

Mesto kedysi

Púchovský betlehem

Jarmok Púchov

Septembrový jarmok

Evanjelický kostol v Púchove

Rímsko-katolícky kostol v Púchove

indigom v studenom farbive zvanom „kypa“. Vznik dielne je spojený s obcou Záriečie, ale potom ako Jozef Bednárík prenechal svoju dielňu príbuznému Jozefovi Trnkovi, bola presťahovaná práve do Púchova. V Púchovskej farbiarni sa vyrábala negatívna modrotlač farbená **indigom** z bavlneného plátna trojakej kvality.

Obuvníctvo - vplyvom manufaktúry sa z Púchova stáva aj centrum obuvníctva. V roku 1885 Henrich Brichtha založil fabriku na výrobu papúč a obuvi, táto fabrika stála na Námestí slobody.

☼ Púchov dnes

Mesto Púchov udržiava svoje postavenie jarmočného mesta až do dnešných čias. Pri všetkých jarmokoch je v záujme mesta a tradícií predvádzanie remesiel, a preto sú jarmočníci oslobodení od poplatkov. Prednostne sú na týchto jarmokoch umiestňovaní remeselníci s predvádzaním remesla. Na jarmoku v roku 2013 sa začal budovať Púchovský betlehem, ktorý zhotovujú púchovskí rezbári, tento je umiestnený v Púchovskom múzeu a každoročne sa budú dopĺňať figúrky z dreva. V minulom roku bolo v meste Púchov otvorené nové Mestské divadlo, ktoré sa i v záujme zachovania tradícií stalo centrom kultúrneho a spoločenského diania pre celé okolie.

☼ Folklor

V meste dnes pôsobia tri folklórne súbory, ktoré naše tradície a umenie reprezentujú doma i v zahraničí.

Váh - súbor má aktuálne v ponuke viacero ta-nečných, hudobných a speváckych čísiel. Cimbalo-vá hudba s využitím píšťal a fujár prináša hudobné čísla z okolitých oblastí, ale i z rôznych národopis-ných oblastí Slovenska.

Biela voda - ide o detský folklórny súbor, ktorý v súčasnosti tvorí 25 veselých členov od 6 do 13 rokov, pričom sa zameriava na výskum, spracová-vanie a interpretáciu tancov, piesní a folklórneho materiálu z Púchovskej doliny a Trenčianskeho re-giónu.

Púchovček - ďalší folklórny súbor pôsobiaci v meste. Hudobný doprovod Púchovčeku tvorí detská ľudová hudba Lachovček, pod vedením Iva-na Sadloňa.

☼ Divadelné súbory

Bábkarský súbor D121 – prednosťou súboru je autorská hudba, skladaná na mieru rozprávko-vých predstavení. Súbor reprezentoval mesto na Slovensku i v zahraničí. Za obdobie onedlho už

40-tich rokov ožili rozprávkové bytosti vo viac ako 30-tich hrách.

Divadlo „M“ – v roku 1994 založili nadšenci di-vadla súbor, ktorý sa celé roky venuje len hrám pre deti všetkých vekových kategórií. Výsledkom práce súboru je množstvo nádhorne vypracovaných roz-právok pre deti.

Divadielko Trpaslíci – je najmladší i najmenší súbor, pracuje v DK Púchov. Vznikol v roku 2008 ako „prípravka“ pre DDŠ Ochotníček. Je určený de-ťom predškolského a mladšieho školského veku.

Homo Fuge – história amatérského divadel-ného súboru Homo Fuge sa začala písať v roku 2006 – súbor vznikol ako nástupca niekdajšieho DS A DOSŤ. Veľký úspech zožal aj s hrou Derniera alebo Traja herci, napríklad aj na minuloročnom festivale Pohoda.

Divadielko Hugo – vzniklo v púchovskom Dome kultúry začiatkom leta 2007 so snahou o in-teraktívne rozšírenie programov pre najmenšie deti. Jeho tvorba je teda prioritne určená deťom predškolského a mladšieho školského veku. Vo svojich hrách stavili na interaktívnu formu diva-la, kde diváci - deti -absolvovali spolu s hercami na javisku rozprávkový príbeh ako jeho protagonisti.

Ochotníček – detské divadelné štúdio sa venuje deťom bez prestávky od roku 1971. Ambíciou všet-kých doterajších projektov štúdia bolo zaujať divá-ka, ale predovšetkým cielene vplývať na výchovu mladšej generácie.

☼ Múzeum Púchovskej kultúry

Jednou z historických pamiatok, ktorá sa v me-ste Púchov zachovala, je Župný dom. Barokovo-his-torickú stavbu dal na konci 18. storočia postaviť Imrich Marczibányi. Je umelecko – historicky hod-notným dokladom historického vývoja, spôsobu života a prostredia spoločnosti. Kedysi slúžil ako solný sklad, dnes je sídlom púchovskej kultúry.

☼ Pravidelné podujatia

Marec	- Fašiangy v meste
Apríl	- Veľkonočný jarmok
	- Výročie oslobodenia mesta Púchov, stavanie mája a vátra
Máj	- Prvomájové bozkávanie pod čerešňou
	- Folklórny Púchov
Jún - Júl	- Púchovské kultúrne leto na pešej zóne
September	- Púchovský jarmok / tretiu sobotu /
	- Deň Mesta
November	- Martin na bielom koni
December	- Mikulášsky jarmok

Folklórne tradície

Folklórny súbor Váh

Remeslá v meste Púchov